

INFOTEHNOLOOGIA ETTEVÖTTES

Küsimustiku 1357 täitmise juhend

Riikliku statistika küsimustikuga kogutakse andmeid statistikatöök „Infotehnoloogia ettevõttes“, mille eesmärk on saada teavet infotehnoloogia- ja telekommunikatsioonivahendite kasutamise kohta ettevõtetes. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kasutab andmeid infoühiskonna arengutaseme hindamisel, poliitika kujundamisel ja mitmesuguste meetmete väljatöötamisel. Euroopa Liidu (EL) määrusega kehtestatud küsimustikus „Infotehnoloogia ettevõttes“ („Community Survey on ICT usage and e-commerce in enterprises“) kasutatakse EL-i riikides ühtset metoodikat, et andmed oleksid rahvusvaheliselt võrreldavad.

Küsimustiku „Infotehnoloogia ettevõttes 2024“ koos juhenditega leiab Statistikaameti veebilehelt www.stat.ee rubriigist „Esita andmeid“ > „Küsimustikud“, kui sisestada kood 13572024. Andmete esitamiseks palume kasutada e-keskkonda eSTAT aadressil <https://estat.stat.ee/>. Lisateavet küsimustiku esitamise ja täitmise kohta saab telefonil 625 9300 või e-posti aadressil klienditugi@stat.ee.

Statistikatöö „Infotehnoloogia ettevõttes“

Tegemist on statistikatöoga, mida tehakse kord aastas. Küsimustik koosneb põhiliselt lihtsatest jah/ei-tüüpi või hinnangut nõudvatest küsimustest. Küsimustiku „Infotehnoloogia ettevõttes“ (kood 1357) võiks soovitatavalt täita **ettevõtte IT valdkonna eest vastutav isik**, raamatupidaja saab lisada vaid paar arvnäitajat. Palume täitmisel vaadata ka mõistete selgitusi. Küsimustik on vastajale iseseisvaks täitmiseks, sisaldades juhiseid ja kontrolle.

Ettevõtte üldandmete muutumisest palume Statistikaametit kindlasti teavitada (telefonil 625 9300 või e-posti aadressil klienditugi@stat.ee).

Teie andmete õigsus tagab statistilise info tõepärasuse.

Andmete avaldamine

Statistika avaldamise aegadest teavitab avaldamiskalender, mis on tarbijale kättesaadav Statistikaameti veebilehel. Iga aasta 1. oktoobril ilmuvad avaldamiskalendris järgmise aasta statistika andmebaasi, pressiteadete, avalike andmefailide, IMF-i põhinäitajate ja väljaannete avaldamise ajad (väljaannete korral ilmumiskuu).

Andmed avaldatakse statistika andmebaasis <https://andmed.stat.ee/et/stat> valdkonna „Majandus“ alamvaldkonnas „Infotehnoloogia ja side“.

Küsimustikus kasutatavad tähised, mõisted ja selgitused

Jälgige, et oleksite küsimustikku täites õige lahtri peal. Küsimustiku väljadel on rakendatud loogilisi (aritmeetilisi) kontrole, et vältida vigu andmete sisestusel. Kui mõnes lahtris on Teie sisestatud andmetes viga, ilmub selle kohta veateade. Mõned read on eeltäidetud eelmise aasta andmetega.

Vigadega küsimustikku ei saa kinnitada ega esitada.

Küsimustik koosneb 6 moodulist:

- A. Interneti kasutamine
 - B. E-kaubandus (ei täida finants- ja kindlustusettevõtteid, EMTAK K64000-K66999)
 - C. IKT spetsialistid ja IT- alased oskused
 - D. IKT turvalisus
 - E. Tehisintellekti tehnoloogiate kasutamine ettevõttes
- Küsimustiku täitmiseks kulunud aeg

Üldised mõisted ja selgitused

Mõiste	Selgitus
Arvutid	Arvutid on personaalarvutid, kaasaskantavad arvutid (süle- ja tahvelarvutid) pihuarvutid ja nutitelefonid. Arvutite kasutamise all ei peeta silmas arvutite omamist. Arvuti võib kuuluda ettevõttele, olla liisitud või kuuluda mõnele teisele ettevõttele.
Töoga hõivatud isikud	Töoga hõivatud isikud on kõik ettevõtte töötajad, olenemata nende töönädala pikkusest: ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed; täis- või osaaajatöötajad; isikud, kes töötavad väljaspool ettevõtet (turustuspersonal jt); ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel, õppepuhkusel olijad, streikijad jt); hooajatöötajad, praktikandid ja kodustöötajad; töövõtulepinguga töötavad isikud. Töoga hõivatud isikute hulka ei arvata teiste ettevõtete töötajaid, kes tegutsevad kõnealuses ettevõttes, täites selle tellimusi, samuti pikka aega töölt puuduvaid isikuid (lapsehoolduspuhkusel ja ajateenistuses viibijad jt).
IKT-spetsialistid	Alus on ametite klassifikaator 2008ap (ISCO-08). IKT-spetsialistid on järgmised isikud: <ul style="list-style-type: none">• IKT-juhid;• kujundajad ja multimeediadisainerid;• IKT tippspetsialistid;• tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud;• elektroonikainsenerid;• IKT-protsesside, -teenuste ja kasutajatoe tehnikud;• telekommunikatsiooni- ja ringhäälingutehnikud;• infotehnoloogia erakoolitajad;• telekommunikatsiooniinsenerid;• IKT-seadmete paigaldajad ja hooldajad;• IKT-lahenduste müügi tippspetsialistid.

Mõiste	Selgitus
Müügitulu	<p>Müügitulu (varem realiseerimise netokäive) on kõikide nii põhi- kui ka kõrvaltegevusena valmistatud toodete, teenuste ja kaupade müügist saadud või saadaoleva müügitulu, mis ei sisalda käibemaksu ega aktsiise. Müügitulu võrdub saadud või saadaoleva tasuga ja arvestatakse tekkepõhiselt. Realiseerimise moment on omandiõiguse üleminek ostjale. Müügitulusse arvestatakse ka taara ja pakkematerjali maksumus, samuti komisjoni- ja agendilepingute teenustasud.</p> <p>Finantsvahendusteenuste tegevusalal on müügitulu nende teenuste osutamisest saadud või saadaolev vahendustasu. Siia kuuluvad maksete vastuvõtmine ja ülekandmine, väärtpaperivahendus, kapitalirent, igat liiki kindlustus, laenuandmine ja pandimajade tegevus, inkassatsioon jm.</p> <p>Müügitulu ei sisalda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhivara müügitulu; • muud äritulu (oma põhivara likvideerimistulu, trahvi- ja viivisetulu, kasum ostjate ja tarnijate valuutakursi muutustest ja aegunud kreditoorsetest võlgnevustest, aruandeperioodil selgunud eelmiste aastate tulu, saadud annetused jms); • finants- ja erakorralist tulu; • riigi- ja kohalikust eelarvest või Euroopa Liidu institutsioonidelt saadud dotatsioone (tegevuskulude sihtfinantseerimine); • käibemaksukohustuslasel käibemaksu; • tootjaettevõttel ja aktsiisilaopidajal aktsiise; • teiste nimel sisse nõutud summasid (komisjoni- ja agendilepingud).
Internetiühendus	Internetiühenduse all peetakse silmas võimalust vajaduse korral saada ühendus internetiga, mitte ühenduslepingu omamist. Internetiühendus võib olla ka mobiiltelefonivõrgu kaudu nutitelefoniga.
Mobiilne internetiühendus	Mobiilse internetiühenduse all peetakse silmas kaasaskantava seadme (sülearvuti, tahvelarvuti, pihuarvuti, nutitelefon jm) abil internetiühendust mobiilsidevõrgu (aga mitte WiFi) kaudu.
Kiireim lepinguline allalaadimiskiirus	Kiireim lepinguline allalaadimiskiirus on see, mida internetiühenduse pakkuja lepingus lubab. Kui ettevõtte kasutab eri internetiühendusi (nt ADSL ja mobiilne sama liiki ühendus eri asukohas), tuleks arvestada kiireimat neist. Üldjuhul on lepinguline allalaadimiskiirus märgitud teenuse tarnija esitatud arvel.
Pilveteenus	<p>Pilveteenused on interneti (sh VPN-ühendus) kaudu pakutavad teenused nt tarkvara kasutamiseks, andmete majutamiseks jne. Tellitud pilveteenust saab kasutada internetti ühendatud arvutitest. Enamiku teenuste kasutajaliides on veebilehitseja, mõnel juhul installeeritakse spetsiaalne kasutajaliides.</p> <p>Pilveteenuste tunnused on järgmised: 1) neid pakutakse teenuseosutajate serveritest; 2) teenuse mahtu saab kergesti muuta (nt kasutajate arvu või salvestusmahtu); 3) tarbija teenindab ennast ise, teenuseosutaja personal ei sekku teenuse igapäevasesse kasutamisse; 4) need on tasulised, nt ettemaksuna, kasutajate arvu või teenuse mahu järgi.</p>
E-arve	Arved võivad olla nii paberil kui ka elektroonsed. Elektronarve (e-arve) on makseinfot sisaldav elektrondokument (e-dokument). E-arveid on kaht tüüpi: 1) automaattöötlust võimaldavad standardstruktuuriga e-arved, mida vahetavad partnerid otse infosüsteemist infosüsteemi või e-arvete vahendajate kaudu (OMNIVA arvekeskus, Opus Capita, Edisoft, Telema, E-arveldaja); 2) elektroonselt saadetud arved, mis ei võimalda automaattöötlust (nt e-kiri, PDF-fail).
E-kaubandus	E-kaubandus tähendab, et siduv toodete või teenuste tellimus vormistatakse interneti või muu arvutivõrgu kaudu selleks otstarbeks spetsiaalselt arendatud keskkonnas, kuid maksmine ja kohaletoimetamine ei pruugi toimuda arvutivõrgu kaudu.
Veebipõhine müük	Veebipõhine müük toimub veebisaidilt veebipoe või e-vormi kaudu tehtud tellimuste põhjal. Veebipõhise müügi määratlus ei olene sellest, kust ühendus veebi võetakse. Ka müüja suhtevõrgu (<i>extranet</i>) või mobiilsete seadmete rakenduste (äppide) kaudu saadud tellimuste täitmine on veebimüük.

Mõiste	Selgitus
Ressursihaldus-tarkvara	Ettevõtte ressursside haldamiseks mõeldud tarkvara, mis on kättesaadav kõigis ettevõtte struktuuriüksustes (nt finants-, planeerimis-, turundusüksus).
Kliendihaldus-tarkvara	Ettevõtte klientide kohta käiva info haldamiseks (nt kogumine, säilitamine ja selle info analüüsimine turunduslikel eesmärkidel) mõeldud tarkvara.
IKT turvalisus	IKT-turbe alla kuuluvad IKT-süsteemidele andmete ja süsteemi terviklikkuse, autentsuse, käideldavuse ja konfidentsiaalsuse kaitseks rakendatavad meetmed, juhtimine ja toimingud).
Asjade Internet	Asjade internet (IoT) on interneti (eelkõige WiFi) vahendusel ühendatud seadmete kogum, mis võimaldab ümbritseva keskkonna seiret, seadmetevahelise teabe edastamist ja protsesside automatiseeritud kaugjuhtimist. Asjade interneti seadmete kogum koosneb omavahel ühendatud TARKADEST seadmetest. „Tark“ tähendab, et seadme algset funktsiooni täiendab sisseehitatud riist- ja tarkvara, mida võib kirjeldada kui andmeedastusmoodulit.
Tehisintellekt	Tehisintellekt (AI – Artificial Intelligence) on tehnoloogiline süsteem, mis suudab jäljendada loomulikke inimintellekti ning mõtlemisvõimet. Tehisintellekt suudab iseseisvalt ülesandeid lahendada, õppida ning otsuseid vastu võtta.
Andmeanalüütika	Andmeanalüütika on tehnoloogia, meetodite või tarkvara rakendamine selleks, et avastada andmetes mustreid ja trende. Traditsioonilisest statistilisest andmeanalüüsist eristab andmeanalüütikat see, et viimane hõlmab paljusid andmeanalüüsi liike ja analüütilisi mudeleid, võimaldades andmete tõhusamat kasutamist. Seega ei ole andmeanalüütika niivõrd seotud üksikute analüüsides või analüüsietappidega, kuivõrd üldise meetoodikaga, mille abil saadakse kasulikku teavet paremate juhtimisotsuste tegemiseks.

Tabelite selgitused

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
TABEL A. INTERNETI KASUTAMINE		
A1	Tööülesannete täitmiseks internetti (nii püsi- kui ka mobiilset ühendust) kasutavate tööga hõivatud isikute arv.	<p>Kõik ettevõttes töötavad isikud, olenemata nende tööandala pikkusest: ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed; täis- või osaaajaga töötajad; isikud, kes töötavad väljaspool ettevõtet (turustuspõhised jt); ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel, õppepuhkusel olivad, streikijad jt); hooajatöötajad, praktikandid ja kodus töötajad; töövõtulepinguga töötavad isikud. Tööga hõivatud isikute hulka ei arvata teiste ettevõtete töötajaid, kes tegutsevad kõnesolevas ettevõttes, täites selle tellimusi, samuti pikka aega töölt puuduvaid isikuid (lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijad jt)</p> <p>Küsimus A1 on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajaduse korral saate andmeid muuta!</p>
INTERNETI PÜSIÜHENDUSE KASUTAMINE TÖÖ EESMÄRGIL		
A2	Kas teie ettevõttel on interneti püsiühendus?	<p>Interneti püsiühendus on suurt ülekandekiirust nõudev internetiteenus, näiteks telefoniliinide kaudu pakutav DSL-ühendus (DSL – <i>digital subscriber line</i> ehk digitaalne abonendiliin) või mõnd teist tüüpi fikseeritud lairibaühendus (nt ADSL, SDSL, VDSL, FTTP, kaabelühendus, traadita püsiühendus vms).</p> <p>Muu suure läbilaskevõimega kiire püsiühendus (traadiga või traadita) võib olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaabelmodemühendus (üle kaabeltelevisioonivõrgu); - suure läbilaskevõimega püsiliiniühendus (<i>frame relay</i>, ATM, digitaalne multipleks); - <i>ethernet</i> LAN-ühendus; - kiudoptiline ühendus; - traadita püsiühendus (FWA), nt satelliitühendus, avalik WiFi-ühendus, WiMax. <p>Juhul kui ettevõtte kasutab kontoris püsiühenduse asemel mobiilset internetti, nt 4G- või 5G-tehnoloogiat, siis peaks vastama küsimusele A2 „Ei“, sest tegemist on mobiilse lairibatehnoloogiaga, isegi kui seda kasutatakse, nagu püsiühendust, ainult ühel aadressil.</p> <p>Küsimus A2 on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajaduse korral saate andmeid muuta!</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
A3	<p>Kui suur on kiireim lepingujärgne internetist alla laadimise kiirus teie ettevõttes?</p>	<p>Kiirus, mida internetiühenduse pakkuja lepingus lubab. Kui ettevõtte kasutab eri internetiühendusi (nt ADSL ja mobiilne sama liiki ühendus eri asukohas), siis tuleks arvestada kiireimat neist. Üldjuhul on lepinguline allalaadimiskiirus märgitud teenuse tarnija esitatud arvel.</p> <p>5 kiiruste vahemikku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vähem kui 30 Mbit/s • vähemalt 30, kuid vähem kui 100 Mbit/s • vähemalt 100 Mbit/s, kuid vähem kui 500 Mbit/s • vähemalt 500 Mbit/s, kuid vähem kui 1 Gbit/s • vähemalt 1 Gbit/S <p>Küsimus A3 on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajaduse korral saate andmeid muuta!</p>
A4	<p>Kas lepingus lubatud internetist allalaadimise kiirus vastab üldjuhul teie ettevõtte TEGELIKELE vajadustele?</p>	
<p>MOBIILSE INTERNETI KASUTAMINE TÖÖ EESMÄRGIL</p>		
A5	<p>Hõivatute arv, kellele ettevõtte on soetanud mobiilse seadme (mobiil- või nutitelefon, internetipulgaga sülearvuti jne), millega saab tööülesandeid täita mobiilset internetiühendust kasutades?</p>	<p>Mobiilse internetiühenduse all peetakse silmas kaasaskantava seadme (sülearvuti, tahvelarvuti, pihuarvuti, nutitelefoni jm) abil internetiühendust mobiilsidevõrgu (aga mitte WiFi) kaudu.</p> <p>Ettevõtte pakutav mobiilne internetiühendus tähendab seda, et ettevõtte maksab vähemalt mingi summa ulatuses ka ühenduskulude eest.</p>
<p>KAUGJUURDEPÄÄS JA VEEBIKOOSOLEKUD</p>		
A6	<p>Kas vähemalt mõnel ettevõtte töötajatest on kaugjuurdepääs? (arvuti või kaasaskantava seadme, näiteks nutitelefoniga vahendusel)</p> <p>a) ettevõtte e-postile</p> <p>b) ettevõtte dokumentidele (nt failid, arvutustabelid, esitlused, diagrammid, fotod)</p> <p>c) ettevõtte ärirakendustele või tarkvarale (nt raamatupidamisele, müügile, tellimustele, CRM-ile)</p>	<p>a) Kui ettevõtte ametlik e-posti süsteem on näiteks Gmail (vmt), millele pääseb ligi kõikjal, siis tuleb küsimusele A6 vastata "Jah".</p> <p>b) Siia ei kuulu juurdepääs dokumentidele (nt failid, arvutustabelid, esitlused, diagrammid, fotod) e-postkasti kaudu</p> <p>c) Siia ei kuulu sisekommunikatsiooniks kasutatavad rakendused, nt. Skype, Teams</p>
A7	<p>Kas teie ettevõtte korraldab veebikoosolekuid (nt Skype'i, Zoomi, Google Meeti, MS Teamsi, WebExi vmt kaudu)?</p>	<p>Veebikoosolek võib olla sisemine (ettevõttes töötavate isikute vahel, olenemata sellest, kas nad viibivad kontoris või väljaspool) või väline (ettevõtteväliste isikutega, nt äripartneritega). Veebikoosolekuid saab läbi viia kas video, heli või video ja heli vahendusel. Siia kuuluvad veebikoosolekud, mida peetakse spetsiaalse rakenduse või brauseri keskkonnas. Veebikoosolekuid võib läbi viia mis tahes seadme, lauarvuti või mistahes kaasaskantava seadme, sealhulgas nutitelefoniga abil.</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
TABEL	B. E-KAUBANDUS (ei täida finants- ja kindlustusettevõtted, EMTAK K64000-K66999)	<p>E-kaubandus tähendab, et toodete või teenuste siduv ostu-müügitelemine sõlmitakse interneti või muu arvutivõrgu kaudu selleks otstarbeks spetsiaalselt arendatud keskkonnas, kuid maksmine ja kohaletoimetamine ei pruugi toimuda arvutivõrgu kaudu.</p> <p>E-kaubandus toimub veebipõhiselt või automaatse andmevahetuse EDI kaudu.</p> <p>Veebipõhine müük tähendab, et tellimus on tehtud veebisaidil veebipoe või e-vormi kaudu.</p> <p>Veebipõhise müügi määratlus ei olene sellest, kust ühendus veebi võetakse. Veebimüük on ka müüja suhtevõrgu (<i>extranet</i>) või mobiilsete seadmete rakenduste (äppide) kaudu saadud tellimuste täitmine.</p> <p>E-kirjana saabunud tellimuse täitmine veebimüügina arvesse ei lähe.</p> <p>E-kaubandus eeldab tellimusinfo edastamist interneti või mõne omavõrgu, nt suhtevõrgu (<i>extranet</i>) kaudu. E-kaubanduse ülevaade on kogu kalendriaasta, mitte ühe hetke kohta.</p> <p>Ka pileti, hotellikoha jne reserveerimist käsitletakse tellimusena. Kui püsikorralduse alusel makstakse elektri, side, digi-TV jne eest ning tellimus on kunagi tehtud teenuse osutaja veebilehel ja lepingut või tellimust uuendatakse automaatselt igal aastal (või muu perioodi järel), siis võib seda käsitleda veebipõhise müügina.</p>
B1	<p>Kas teie ettevõtte võttis eelmisel aastal tellimusi vastu ...</p> <p>a) ettevõtte veebilehe või äpi kaudu (süü kuulub ka <i>extranet</i>);</p> <p>b) e-kaubandusturu veebilehtede kaudu (Alibaba, Amazon, Bookinga, eBay, Etsy, ThomasNet jne)?</p>	<p>E-kaubanduse turuplatvormid ehk e-kaubandusturu veebilehed, mida oma kaupade või teenuste müügiks kasutavad paljud ettevõtted.</p> <p>Küsimus B1a) ja B1b) on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajaduse korral saate andmeid muuta!</p>
B2a)	<p>Palun hinnake, mitu eurot (ilma käibemaksuta) müügitulu saadi eelmisel aastal veebimüügist.</p>	<p>Palume vastata kas B2a-le või B2b-le või mõlemale.</p>
B2b)	<p>Palun hinnake, mitu protsenti KOGU MÜÜGITULUST andsid eelmisel aastal veebitellimused (sisestage number ilma %-märgita).</p>	<p>Müügitulu on kõikide nii põhi- kui ka kõrval tegevusena valmistatud toodete, osutatud teenuste ja edasimüügiks soetatud kaupade müügist saadud või saadaolev müügitulu, mis ei sisalda käibemaksu ega aktsiise ja arvestatakse tekkepõhiselt.</p> <p>Müügitulusse arvestatakse ka taara ja pakkematerjali maksumus, samuti komisjoni- ja agendilepingute teenustasud ning renditasud.</p> <p>Müügitulu ei sisalda põhivara müügitulu, muud äritulu, finants- ega erakorralist tulu, riigi- ega kohalikust eelarvest või Euroopa Liidu institutsioonidelt saadud dotatsioone, teiste nimel sisse nõutud summasid (komisjoni- ja agendilepingud).</p> <p>Kui küsimuses B2a nõutud hinnangut ei ole võimalik anda, siis vastake ainult B2b-le.</p> <p>Juhime tähelepanu sellele, et juhul kui teie ettevõttel on müük ka EDI-kanalite kaudu, siis küsimuste B2 b) ja B8 b) summa ei saa olla suurem kui 100%.</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
B3	<p>Kas teie ettevõtte võttis eelmisel aastal tellimusi vastu ...</p> <p>a) ettevõtte veebilehe või äpi kaudu (siia kuulub ka <i>extranet</i>);</p> <p>b) e-kaubandusturu veebilehtede kaudu (Alibaba, Amazon, Booking, eBay, Etsy, ThomasNet jne)?</p>	<p>E-kaubandusturu veebilehed ehk e-kaubanduse turuplatvormid on need veebilehed, mida kasutavad kaupade või teenuste müügiks MITU ettevõtet.</p>
B4	<p>Palun hinnake, mitu protsenti VEEBIMÜÜGIST andsid eelmisel aastal tellimused järgmistelt klientidelt:</p> <p>a) eraisikutelt (B2C ehk <i>Business to Customer</i>);</p> <p>b) ettevõtetelt (B2B ehk <i>Business to Business</i>) ja avalikult sektorilt (B2G ehk <i>Business to Government</i>)?</p>	<p>Hinnangu andmisel võtke aluseks väärtus, mille esitasite küsimuse B2 juures.</p> <p>Sisestage numbrid ilma protsendimärgita (%).</p>
B5	<p>Kas teie ettevõtte võttis eelmisel aastal veebilehe või rakenduste kaudu vastu tellimusi järgmistest geograafilistest piirkondadest?</p> <p>a) Eesti</p> <p>b) Euroopa Liidu liikmesriigid (v.a Eesti)</p> <p>c) muu maailm</p>	<p>Euroopa Liidu liikmesriigid (v.a Eesti): Austria, Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi, Ungari</p>
B6	<p>Palun hinnake, mitu protsenti veebilehe või rakenduste kaudu laekunud tellimuste müügitulust andsid eelmisel aastal klientide tellimused järgmistest geograafilistest piirkondadest:</p> <p>a) Eesti</p> <p>b) Euroopa Liidu liikmesriigid (v.a Eesti)</p> <p>c) muu maailm</p>	
	MÜÜK EDI KANALITE KAUDU	<p>Müük e-andmevahetuse (EDI) kanalite kaudu tähendab müügitellimuse saamist elektroonilise sõnumina masinast-masinasse automaattöötlust võimaldavas vormingus (nt EDIFACT, UBL, XML). Seega EDI tellimus ei saabu paberil või e-posti teel, vaid liigub infosüsteemist infosüsteemi kindlas kokkulepitud vormingus.</p>
B7	<p>Kas teie ettevõtte võttis eelmisel aastal vastu tellimusi EDI-kanalite kaudu?</p>	<p>EDI ostutellimus on e-sõnum, mis on masinloetav ja liigub automaatselt tellija tarkvarasüsteemist tema kaubanduspartneri majandustarkvarasüsteemi.</p> <p>MÜÜK EDI-KANALITE kaudu tähendab tellimuste info saamist automaattöötlust võimaldavas kokkulepitud vormingus (nt EDIFACT, UBL, XML), kirjutamata tellimusi käsitsi. EDI-müügiks ei peeta tehinguid, mille tellimused võetakse vastu müüja suhtevõrgu (<i>extranet</i>) kaudu või käsitsi kirjutatud e-kirjade teel.</p> <p>Küsimus B5 on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajaduse korral saate andmeid muuta!</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
B8a	Palun hinnake, mitu eurot (ilma käibemaksuta) müügitulu saadi eelmisel aastal EDI-kanalite kaudu esitatud tellimustest.	<p>Palun vastata kas B8a-le või B8b-le või mõlemale.</p> <p><i>Palun jälgige, et kui ettevõttel oli ka veebimüük, siis küsimuste B2 b) ja B8 b) summa ei saa olla suurem kui 100%.</i></p>
B8b	Palun hinnake, mitu eurot (ilma käibemaksuta) müügitulu saadi eelmisel aastal EDI-kanalite kaudu esitatud tellimustest.	

TABEL C. IKT SPETSIALISTID JA IT-ALASED OSKUSED

C1	Kas teie ettevõttes töötab IKT-spetsialiste?	<p>IKT-spetsialistideks loetakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IKT-juhid • IKT-tippspetsialistid • Elektroonikainsenerid • Telekommunikatsiooniinsenerid • Kujundajad ja multimeediadisainerid • IKT-protsesside, -teenuste ja kasutajatoe tehnikud • Infotehnoloogia erakoolitajad • Tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud • Telekommunikatsiooni- ja ringhäälingutehnikud • IKT-lahenduste müügi tippspetsialistid • IKT-seadmete paigaldajad ja hooldajad <p>Siia ei kuulu need IKT-spetsialistid, kes osutavad IKT-spetsialistina teenuseid teise(te) ettevõtte(te) nimel ja on kas teise(te) ettevõtte(te) töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad (allhange)</p>
C2	<p>Kas teie ettevõtte viis läbi eelmisel aastal koolitusi IKT-oskuste arendamiseks oma töötajatele?</p> <p>a) IKT-spetsialistidele b) teistele töötajatele</p>	<p>arvesse lähevad nii ettevõtte sisesed kui ka välised IT-koolitused</p> <p>a) vastake "Ei", kui ettevõttes ei töötanud 2023. aastal IKT-spetsialiste</p> <p>b) IKT-oskused on näiteks:</p> <p>internetiturunduse või e-kaubanduse korraldamine; ettevõtte sotsiaalmeediaprofiili haldamine; programmeerimiskeeled;</p> <p>veebisaitide või rakenduste loomine või haldamine; andmebaaside haldamine või andmeanalüüs; arvutivõrkude, serverite jne hooldamine;</p> <p>IT-turbe või privaatsuse haldamine; konkreetsete tarkvararakenduste kasutamine või kavandamine; telekommunikatsioonisüsteemide ja -võrkude haldamine jne.</p>
C3	Kas teie ettevõtte värbas eelmisel aastal või üritas värvata IKT-spetsialiste?	<p>Selliste andmete hulka kuulub näiteks teave varude taseme, tarnete edenemise, teenuste osutamise seisu, toodete kättesaadavuse, klientide vajaduste kohta, nõudlusprognoosid, e-kaubanduse andmed, tootmist või hooldust puudutav teave.</p> <p>Arvesse ei lähe e-kirjad, mis ei sobi automatiseeritud töötlemiseks või mida kirjutatakse käsitsi.</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
C4	Kas teie ettevõttes oli eelmisel aastal vabu IKT-spetsialistidele mõeldud töökohti, kuhu oli raske töötajaid leida?	
C5	Kas teie ettevõttel oli eelmisel aastal allpool loetletud raskusi IKT-spetsialistide värbamisel? a) vähe kandidaate b) kandidaatidel ei olnud asjakohast IKT-kvalifikatsiooni c) kandidaatidel ei olnud asjakohast töökogemust d) kandidaadid soovisid teie pakutavast suuremat palka	
C6	Kes täitsid teie ettevõttes eelmisel aastal IKT-alaseid ülesandeid? a) oma töötajad (k.a. ema- ja tütaretevõtte töötajad) b) väline teenuseosutaja	IT-infrastruktuuri hooldus, kontoritarkvara tugi, äritarkvara arendus ja tugi, veebilahenduste arendus ja tugi, turvalisus ja andmekaitse Ema- ja tütaretevõtted ei lähe arvesse kui väline teenuseosutaja

TABEL D. IKT-TURVALISUS

IKT-turbe alla kuuluvad info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) süsteemidele andmete ja süsteemi terviklikkuse, autentsuse, käideldavuse ja konfidentsiaalsuse kaitseks rakendatavad meetmed, juhtimine ja toimingud.

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
D1	<p>Kas teie ettevõtte kasutab mõnd järgmistest IKT-turvalisuse meetmetest?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tugevad paroolid kasutaja tuvastamiseks, st paroolides kasutatakse vähemalt 10 tähemärki ja sümbolit, kohustuslik on perioodiline paroolivahetus b) biomeetrilised meetodid kasutaja tuvastamiseks, nt tuvastus sõrmejälgede, hääle, näo järgi c) topeltautentimine kasutaja tuvastamiseks, st vähemalt kahe autentimismehhanismi kombinatsiooni kasutamist, nt parool + süsteemist saadetak kood; verifitseerimiskood telefonist + sõrmejalg jne d) andmete, dokumentide või e-kirjade krüpteerimine e) andmete varundamine, st varukoopiate tegemine eraldi asukohta, originaalandmeid sisaldavast arvutist eraldi nt välisele kõvakettale, pilve või mälupulgale f) juurdepääsukontroll sisevõrgule ja seadmetele. <i>Kehtestatud on reeglid, mis määravad kindlaks kasutajate juurdepääsuõigused.</i> g) virtuaalne privaatvõrk VPN, mis võimaldab turvalist kaugjuurdepääsu ettevõtte sisevõrgule h) IKT-turvaseiresüsteem ettevõttes, et avastada kahtlast tegevust sisevõrgus ja seadmetes ning teavitada sellest ettevõtet. See ei hõlma üksikute arvutite viirusetõrjetarkvara. i) logifailide varundamine, et turvajuhtumeid oleks võimalik tagantjärele analüüsida j) IKT-riskianalüüs, st hinnatakse perioodiliselt IKT-turvaintsidentide tõenäosust ja võimalikke tagajärgi k) IKT-turvatestid, nt matkitakse rünnet, katsetatakse turvahoiatussüsteemi, vaadatakse üle turvameetmed, katsetatakse varusüsteeme 	<p>b) Siia alla ei kuulu biomeetriliste meetodite kasutamine IKT-süsteemide ja riistvarakaitsega mitteseotud eesmärkidel (nt juurdepääs ettevõtte ruumidele, mis ei ole seotud IT-ga).</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
D2	<p>Kas teie ettevõtte teavitab oma töötajad järgmistel viisidel IKT-turvalisusega seotud kohustustest?</p> <p>a) töötajad osalevad vabatahtlikel koolitustel või tutvuvad ettevõttesisese teabega (nt siseveebis)</p> <p>b) töötajad osalevad kohustuslikel koolitustel või tutvuvad kohustuslike materjalidega</p> <p>c) lepinguga (näiteks töölepinguga)</p>	<p>Tööga hõivatud isikuid võib infoturbekohustusest teavitada ja sellega siduda lepingu alusel ametisse nimetamisel või lepingu vormistamisel. Tavaliselt kaasneb sellega näiteks teabematerjalidega tutvumine või koolitusel osalemine.</p> <p>Küsimus hõlmab kõiki ettevõtte töötajaid, mitte ainult IKT valdkonna töötajaid.</p>
D3	<p>Kas teie ettevõttel on olemas dokument (dokumendid), tavad või toimingud IKT-turvalisuse tagamiseks?</p>	<p>IKT-turvalisuse ja andmete konfidentsiaalsuse dokumendid hõlmavad töötajate info- ja sidetehnoloogia kasutamise koolitusi, IKT-turvameetmeid, info- ja sidetehnoloogia hindamist jne</p> <p>Dokument (dokumendid) võib (võivad) olla paber kandjal või elektroonilisel kujul.</p>
D4	<p>Millal kehtestati või viimati muudeti teie ettevõtte IKT-turvalisuse hindamise dokumente, tavasid või toiminguid?</p> <p>a) Viimase 12 kuu jooksul</p> <p>b) 12 kuni 24 kuud tagasi</p> <p>c) Rohkem kui 24 kuud tagasi</p>	
D5	<p>Kas teie ettevõtte puutus eelmisel aastal vähemalt ühel korral kokku mõne alljärgneva IKT-turvaintsidentiga?</p> <p>a) IKT-teenused polnud kättesaadavad riist- või tarkvara rikete tõttu</p> <p>b) IKT-teenused polnud kättesaadavad väljastpoolt tulnud rünnaku tõttu, nt teenusetõkestusrünnakud, lunavararünnakud</p> <p>c) andmete hävimine või kahjustumine riist- või tarkvararikete tõttu</p> <p>d) andmete hävimine või kahjustumine pahatahtliku tarkvaranakatamise või sissetungi tõttu</p> <p>e) konfidentsiaalsete andmete leke (nt sissetungi, võltsitud veebilehtede, andmepüügi või oma töötajate tahtliku tegevuse tõttu)</p> <p>f) konfidentsiaalsete andmete leke oma töötajate tahtmatu tegevuste tõttu</p>	<p>Juhime tähelepanu, et kogutud informatsioon on konfidentsiaalne ja andmeid avaldatakse SA andmebaasis vaid agregeeritud kujul, ilma andmesubjekti identifitseerimist võimaldavate tunnusteta, vähemalt kolme andmesubjekti koondandmetena, kus ühegi isiku andmete osatähtsus koondandmetes ei ole suurem kui 90%.</p> <p>Eitav vastus kõikide loetletud juhtumite kohta on võimalik ka juhul kui IKT-ga seotud turvaintsidentide tõttu ei esinenud ühtegi nimetatud tagajärgedest</p> <p>b) Tüüpiline näide on hajutatud teenuse keelamise (DDoS) rünnak, mis üritab muuta infosüsteemi ressursi selle ettenähtud kasutajatele kättesaamatuks</p> <p>c) Tahtmatu juhtum võib olla serveri või kõvaketta kokkujooksmine riistvaratörke tõttu või serveri kokkujooksmine tarkvaratörke tõttu, sh ekslikud värskendused.</p> <p>d) Sissetungimise vahendid võivad olla pealtkuulamine, viirused, ussid, Trooja hobused, loogika- ja viitsütikuga pommid, nn toore jõu rünnakud jne</p> <p>e) Andmepüük (<i>phishing attack</i>) on kuritegelik katse hankida tundlikku teavet, nagu kasutajanimed, paroolid ja krediitkaardiandmed, maskeerides end elektroonilises suhtluses usaldusväärse üksusena. <i>Pharming</i> tähendab rünnakut eesmärgiga suunata veebisaidi liiklus ümber võltsveebisaidile, et hankida tundlikku teavet.</p>

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
TABEL E. TEHISINTELLEKTI TEHNOLOOGIATE KASUTAMINE ETTEVÖTTES		Tehisintellekt (<i>AI – Artificial Intelligence</i>) on tehnoloogiline süsteem, mis suudab jäljendada loomulikke inimintellekti ning mõtlemisvõimet. Tehisintellekt suudab iseseisvalt lahendada ülesandeid, õppida ning langetada otsuseid. Tehisintellekt võib põhineda täielikult tarkvaral (ilma eraldi riistvara kasutamata), aga võib olla ka seadmetesse sisse ehitatud.
E0	Kas teie ettevõtte kasutab ChatGPT-d?	ChatGPT on tehisintellektil põhinev juturobot, mis kasutab GPT-3 (Generative Pre-training Transformer 3) mudelit. Mudelisse on sisestatud suur tekstikorpused, mille põhjal on ChatGPT võimeline looma loogilist ja asjakohast teksti. ChatGPT on välja töötanud OpenAI.
E1.	Kas teie ettevõtte kasutab järgmisi tehisintellekti tehnoloogiaid?	See küsimus puudutab kasutamist. Kui ettevõtte toodab tehisintellekti lahendusi vaid müügiks ega kasuta neid ise, on vastus "Ei". Vastake "Jah" ainult juhul, kui kasutate variandis nimetatud tehnoloogiat töö eesmärgil. Küsimus E1 on eeltäidetud eelmise aasta andmetega, juhul kui osalesite eelmisel aastal samas uuringus ja esitasite andmeid. Vajadusel saate andmeid muuta.
		Kui teie ettevõtte kasutab masintõlget, siis olenevalt rakenduse otstarbest märkige "Jah" kas variandi b või c alla.
	<ul style="list-style-type: none"> a) tekstikaeve, kirjaliku teksti analüüs tekstis sisalduvate mustrite avastamiseks ning info esiletoomiseks NLP (loomuliku keele töötamise) ja masinõppe põhimõtetel b) kõnetuvastus, mis konverdir suulise kõne masinloetavasse vormi c) andmed tekstiks/jutuks, kus struktureeritud andmete põhjal genereeritakse automaatselt inimesele arusaadavaid tekste/lugusid. d) pildituvastus, mis identifitseerib objekte või inimesi fotodelt või piltkujutistelt (nt Google Images, IBM Watson, Textio, Crystal) e) masinõppe (nt sügavõppe e deep learning) mingi valdkonna andmete automaatanalüüsiks f) kontoritöös kasutatav tehisintellektipõhine robotjuhitav protsessiautomaatika (RPA) tööprotsesside automatiseerimiseks ja abiks otsuste langetamisel g) tehisintellektiga varustatud iseliikuv robotmasin, mis suudab autonoomselt hinnata ümbritsevat keskkonda ja selle põhjal otsuseid langetada 	<ul style="list-style-type: none"> a) Kasutatakse meelsusanalüüsiks, temaatiliseks modelleerimiseks (nt Texta Toolkit). b) Tüüpilised „kõne tekstiks“ rakendused: kõnesalvestiste tekstiks transkribeerimine, häälkäskluste kasutamine (virtuaalne assistent). c) Kasutatakse uudisterobotis (nt Article Forge), õigusrobotis (nt Hugo.legal). e) Masinõppe platvormide nagu TensorFlow, Py-Torch jt kasutamine põhineb ideel, et masinaid saab andmetega koolitada. f) Rakendusi: tarkvararobotid, näiteks juturobotid, veebirobotid g) Nt pakirobotid, autonoomsed droonid, tehisintellektipõhised tööstusrobotid (Iseauto, Starship Deliveries)

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
E2.	<p>Kas teie ettevõtte kasutab järgmisi tehisintellekti tarkvarasid või süsteeme järgmistel eesmärkidel?</p> <p>a) turunduseks või müügi edendamiseks</p> <p>b) tootmisprotsessi edendamiseks</p> <p>c) administratiivsete protsesside elluviimiseks</p> <p>d) logistikaks</p> <p>e) IKT turvalisuse tagamiseks</p> <p>f) tehisintellekti kasutamine raamatupidamise, kontrolli või finantsjuhtimise jaoks</p> <p>g) tehisintellekti kasutamine teadus- ja arendustegevuseks või innovatsioonitegevuseks (v.a tehisintellektiuuringud)</p>	<p>Palun langetage valik valdkonna järgi, isegi kui teie kasutatavat tarkvara või süsteemi ei ole näidetes loetletud</p> <p>a) Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • juturobotid, mis põhinevad loomuliku keele töötlemisel ning töötavad klienditoe eesmärgil; • masinõppel põhinev turuanalüüs, kliendi profileerimine, hinna optimeerimine, personaalsed turunduspakkumised jne. <p>b) Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hooldusvajaduse ennustamine masinõppe abil; • masinnägemisel põhinev toodete klassifitseerimine või defektide tuvastamine; • autonoomsed droonid valve, turvalisuse või järelevalve tagamiseks; • montaažitööde sooritamiseks autonoomsete robotite poolt (ilma inimese vahepealse sekkumiseta) jne. <p>c) Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • virtuaalsed assistendid, mis põhinevad masinõppel ja/või loomuliku keele töötlemisel; • häältuvastusel põhinev kõne konvertimine tekstiks, et luua dokumentide mustandeid (transkriptsioon); • masinõppel põhinev automaatne planeerimissüsteem; • masintõlge jne. <p>d) Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • autonoomsed robotid ladudes pakkimiseks, toodete liigutamiseks jne (pick-and-pack-meetod); • masinõppel põhinev teekonna optimeerimine; • autonoomsed robotid pakkide saatmiseks, jälgimiseks, vastuvõtmiseks ja sortimiseks; • autonoomsed droonid pakkide kohaletoimetamiseks jne. <p>e) Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • näotuvastus, mis põhineb masinnägemisel, et identifitseerida IKT kasutajaid; • küberrünnakute avastamine ja ennetamine masinõppe abil jne. <p>f) Näiteks:</p> <p>masinõpe andmete analüüsimiseks, mis aitab teha finantsotsuseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • masinõppel põhinev arvete töötlemine; • masinõppe või loomuliku keele töötlemine raamatupidamisdokumentide jaoks. <p>g) Näiteks: andmete analüüs teadusuuringute läbiviimiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadusprobleemide lahendamine; • uue või oluliselt täiustatud toote/teenuse väljatöötamine masinõppe abil.

Rea/veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
E3	<p>Kuidas teie ettevõtte omandas tehisintellekti tarkvara või süsteemid?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) arendajateks olid ettevõtte enda töötajad (k.a töötajad kontserni või filiaali teistest ettevõtetest) b) tasulise tarkvara või süsteemid kohandasid ettevõttele sobivaks tema enda töötajad (k.a töötajad kontserni või filiaali teistest ettevõtetest) c) avatud lähtekoodiga vabavara või süsteemid kohandasid ettevõttele sobivaks tema enda töötajad (k.a töötajad kontserni või filiaali teistest ettevõtetest) d) omandati tasulisi valmislahendusi (tarkvara või süsteeme) (k.a lahendused, mis olid omandatavasse süsteemi või tootesse juba liidetud) e) palgati välised osapooled, kes arendasid või kohandasid lahendusi ettevõtte jaoks 	<p>Kui ettevõtte kasutab tehisintellekti (vt küsimust E1), siis peaks olema vähemalt üks tehisintellekti omandamise viisidest (küsimus E3) vastatud „Jah“.</p>
E4	<p>Kas teie ettevõtte on kaalunud küsimuses E1 mainitud tehisintellekti tehnoloogiate kasutamist?</p>	<p>Küsimus on vastamiseks vaid neile, kes pole tehisintellekti tehnoloogiad kasutanud ehk neile, kes vastasid küsimuse E1 kõigile punktidele „Ei“.</p>
E5	<p>Mis põhjustel teie ettevõtte ei kasuta küsimuses E1 mainitud tehisintellekti tehnoloogiad?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) liiga suured kulud b) ettevõttes pole asjakohaseid teadmisi tehisintellekti tehnoloogiate kasutamiseks c) tehisintellekti lahendused ei sobitu ettevõtte olemasolevate tarkvarade, süsteemide või seadmetega d) raskused vajalike andmete/info kättesaadavuse või kvaliteediga e) mured tehisintellekti kasutamisega kaasneda võiva andmekaitse ja privaatsuse tagamisel f) ebaselgus tehisintellektiga seotud õiguslikes tagajärgedes (nt vastutus tehisintellekti põhjustatud kahju korral) g) eetilised kaalutlused h) tehisintellekti tehnoloogiad ei ole ettevõttele vajalikud 	<p>Kui te mingit aspekti ei kaalunud, siis märkige selle juurde „Ei“, nagu ka juhul kui vastav aspekt ei osutunud tehisintellekti tehnoloogia kasutuselevõttust loobumisel otsustavaks.</p>

Rea/ veeru kood	Mooduli nimi ning küsimused	Selgitus
-----------------------	-----------------------------	----------

Tabel	F. KÜSIMUSTIKU TÄITMISEKS KULUNUD AEG	
-------	--	--

Hinnake palun, kui palju aega küsimustiku täitmiseks, kaasa arvatud juhendiga tutvumiseks, andmete kogumiseks ja ettevalmistamiseks kulus. Märkige kõigi töötajate aeg kokku:

tundi

minutit